

A gyászévtized lámpásai

Csorba Dávid: Gályarab emlékkövek.

Debrecen, Tiszántúli Református Egyházkerület, 2026.

Gályarab emlékkövek

Csorba Dávid

Idén a protestáns egyházak, gyülekezetek, iskolák és tudományos gyűjtemények azokról a magyarországi református és evangélikus prédikátorokról emlékeznek meg, akik a *persecutio decennalis*, vagyis az 1671–1681 közötti gyászévtized idején képesek voltak helyt állni a Habsburg és a katolikus hatalom üldöztetéseivel szemben, és akiket ezért halálra és teljes vagyonelkobzásra ítélték. Majd pedig, enyhítve a büntetésükön, 1675 májusában eladták őket gályarabnak a Földközi-tengeren harcoló spanyol Habsburgok flottájára. Az idei évben kiemelt figyelmet kap a megmenekülésük, ugyanis 1676 februárjában a holland flotta református admirálisa, Michiel de Ruyter kiszabadította őket, számos protestáns németalföldi, svájci, német és más tartomány, város és magánszemély közbenjárására, diplomáciai és anyagi összefogásának köszönhetően.

A közérdeklődésre számot tartó megemlékezésekhez, szakmai alkalmakhoz kiválóan használható kiadvány lehet Csorba Dávid munkája. A szerző a gályarabok szerteágazó, számos országban és több nyelven fellelhető vagy éppen sokáig lappangó forrásainak leginkább avatott ismerője. Két évtizede elkezdett forrásfeltárásának köszönhetően, a már megjelent szaktanulmányaira, illetve az általa gondozott gyűjtőhonlap (galyarabok.drk.hu) eredményeire alapozva jelen kiadvány magas színvonalú történeti összefoglalás, amely precízen veszi számba a szenvedéstörténet legfontosabb dokumentumait és tárgyi emlékeit. Ám jól érthető a tágabb protestáns emlékezetközösség számára is, illetve a gályarabok örökségét ápoló települések, gyülekezetek szintén könnyen ráismerhetnek saját kommemorációs gyakorlatuk legújabb elemeire a kötet szövegében és gazdagon illusztrált, igényes emlékmű- és szoborfotóin, orientáló térképein.

DR. FAZAKAS GERGELY TAMÁS

Debreceni Egyetem,

Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet